MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Suomalaisten helmasynti on se, että muista ei välitetä, asioihin ei puututa, eikä avuntarvitsijaa auteta. **KALEVA MUISTUTTAA AVUN ANTAMISEN TÄRKEYDESTÄ**

Maaseudulta löytyy avain talouskasvuun

Pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) hallitus kokoontuu tänään budjettikehysriiheen. Paineet hallituksen suuntaan ovat kovat, koska taloudelliset lähtöasemat neuvotteluihin ovat jopa viime vuottakin heikommat.

Huolimatta hallituksen tekemistä veronkorotuksista ja leikkauksista julkisen talouden velkaantumisen kasvua ei ole saatu taittumaan. Sen sijaan vienti sakkaa edelleen ja myös kotimainen kysyntä supistuu.

Talousnäkymien synkkyyttä syventää, ettei Suomi näytä pääsevän mukaan muun Euroopan vauhtiin. Ennustelaitokset toisensa perään ovat heikentäneet näkemyksiään Suomen talouskasvusta.

Tästä vuodesta saattaa tulla jo kolmas perättäinen vuosi jolloin talouskasvu on miinusmerkkinen. Miinuksesta tulee todella pitkä, jos EU:n ja Venäjän välille syttyy jonkinlainen kauppasota. Palkansaajien tutkimuskeskuksen ennustepäällikön Eero Lehdon mukaan kauppasota upottaisi Suomen talouden.

Hallituksen kehysriihestä saattaa tulla kuuma. Puolueiden väliset näkemyserot leikkausten ja veronkorotusten suhteesta sekä niiden kohdentamisesta ovat kaukana toisistaan. Päätöksiä joudutaan tekemään eri etujärjestöjen kovan lobbauksen alla.

Valtiovarainministeri Jutta Urpilainen on ahtaassa välissä, koska SDP valitsee toukokuussa uuden puheenjohtajan. Ammattiyhdistysliikkeen vahvasti tukema haastaja, Ammattiliitto Pron puheenjohtaja Antti Rinne johtaa mielipidemittausten mukaan puheenjohtajakisaa selvästi.

Kataisen hallituksen ohjelma on yli 80-sivuinen ja sieltä jokainen hallituspuolue löytää tarvittaessa omille vaatimuksilleen tukea. Näin siitä huolimatta, että kituva talouskasvu on vienyt ohjelmalta pohjan.

SDP vetoaa muun muassa siihen, että ohjelmassa sovittiin sopeuttamistoimien jakamisesta tasan leikkausten ja veronkorotusten kesken. Hallitus ei myöskään saa nostaa eläkeikää. Vihreät ja vasemmistoliitto ovat muistuttaneet muun muassa, ettei uutta ydinvoimalan periaatelupaa voi ohjelman mukaan myöntää.

Hallituspuolueista ei mikään ole muistanut vedota hallitusohjelman maaseutua ja maa- ja metsätaloutta koskeviin kohtiin.

Ohjelman mukaan hallituksen maaseutupolitiikan tavoitteena on muun muassa maataloustuotannon ja maaseudun elinvoimaisuudesta huolehtiminen, asukkaiden toimeentulon ja palveluiden parantaminen sekä maaseudun kilpailukyvyn ja vetovoimaisuuden vahvistaminen. Hallitus lupasi myös kannustaa bioenergian käytön lisäämiseen.

Ohjelmasta ei ole maaseudun osalta pidetty kiinni, vaan on toimittu päinvastoin. Maaseudun elinkeinoja on kylläkin muistettu leikkauksia ja veronkorotuksia tehtäessä. MTK:n mukaan maaseutu on osallistunut säästötalkoisiin tämän hallituksen aikana jo 300 miljoonalla eurolla (MT 21.3.).

Bioenergian käytön edistämisessäkään ei ole onnistuttu, vaan hallituksen politiikka on johtanut kivihiilen käytön rajuun lisääntymiseen.

MTK:n puheenjohtaja Juha Marttila muistuttaa, että maaseudulla on avaimet talouden kääntämiseen nousuun. Marttilan mukaan maaseudun elinkeinot tarjoavat paitsi vakautta ja turvaa myös monia uusia eväitä talouskasvuun ja työllisyyteen.

MTK tarjosi puolueille Vihreän kasvun ohjelmaa jo ennen viime eduskuntavaaleja. Hallituksella on kehysriihessä mahdollisuus tarttua viimeinkin tarjoukseen ja toteuttaa tältä osin omaa ohjelmaansa.

Pääministeri Jyki Katainen (kok.) osallistui valtiovarainministerinä Halutaanko vihreää kasvua maalta -tilaisuuteen vuonna 2010.

> **Hallituksen pitää toteuttaa maaseutuohjelmansa.**

VIERASYLIÖ

Suomalaisten maaseutukuntien on tunnettava omat vahvuutensa

Suomalainen yhteiskunta on rakentunut julkisen sektorin, elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin toimijoista.

Yhteiskunta pyörii juuri niin hyvin kuin nämä osatoimijat pystyvät tekemään yhteistyötä keskenään ja huomioimaan toistensa sekä yhteiskunnan tarpeet.

Elinkeinoelämän kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että julkisen sektorin tarjoamat puitteet elinkeinoelämälle ovat riittävät.

Demokratian kannalta on olennaista, että yhteiskunta yhteisöjen kautta tuottaa luottamushenkilöitä yhteiskunnan päätöksen tekoon.

Yhteiskunnan kannalta on elintärkeää, että elinkeinoelämä tuottaa hyvinvointia omaan ympäristöönsä ja siihen yhteiskuntaan, jossa se toimii.

Maaseudulla on ollut perinteisesti vahva rooli suomalaisen elinkeinoelämän, julkisen sektorin ja suomalaisen kansalaisyhteiskunnan rakentamisessa. Tämä rooli on ollut viime vuosikymmeninä voimakkaasti vähenevä.

Tämä johtuu maaseudun rakenteellisesta muutoksesta. Kun maaseudun painoarvo vähenee päätöksentekorakenteessa, esille nousee huoli maaseudun edun, arvojen ja painoarvon ajamisesta.

Yhä suurempi osa maaseudun väestöstä on loma-asukkaita, ihmiset käyvät töissä kauempana, lapsilukumäärä ja paikkaan sitova yrittäjyys maaseudulla on vähentynyt.

Maaseutua ei enää tunneta

Yhä suurempi osa ihmisistä asuu erikokoisissa asutuskeskuksissa, kuntataajamissa ja kaupungeissa. Kaupungistumisen myötä kosketus maaseutuun ja sen painoarvoon suomalaisessa yhteiskunnassa tämän päivän ihmisillä on hyvin pieni.

Maaseutu kuitenkin on se taho, joka tarjoaa puitteet suurimmalle osalle niiden tuotteiden tuottamisesta, joita me kaikki (myös päättäjät) nautimme. Maaseutualueilla tuotettavia tuotteita tai näiden raaka-aineita ovat esimerkiksi lämpö, sähkö, ruoka ja liikuntaharrastukset luonnossa.

Voisi olettaa, että päättäjillämme olisi tällöin huoli siitä, miten asutuskeskuksia ympäröivä maaseutu voi.

Leimallista nykyiselle kehittämiselle on voimakas sektoroituminen ja keskittäminen. Luonnonvaroilla tarkoitetaan useimmiten vain kaivannaisteollisuutta tai metsäteollisuutta. Kuvaavaa on, että Lapin yliopiston luonnonvaratutkimuksen vahvistamisen yhteydessä mainitaan Metla, GTK ja Tapio (Lapin yliopiston tiedote 23.5.2013).

> **Maaseudun kuntien vahvuus ja vetovoima sijaitsee taajamia ympäröivissä maaseutualueissa.**

Kuitenkin elintarvikkeiden raaka-aineiden tuottaminen perustuu mitä suurimmassa määrin luonnonvaroihin.

Matkailusta puhuttaessa useimmiten tarkoitetaan matkailukeskuksia ja niiden yhteydessä harjoitettavaa toimintaa.

On kuitenkin muistettava, että matkailukeskusten tärkeimmät vetovoimatekijät tulevat keskuksia ympäröivästä maaseudusta ja sen luomasta kontekstista. Maaseutu itsessään on keskeinen osa matkailun elementtiä.

Tämän päivän keskustelussa maatalouden yhteydessä väikkyy kuva robottikokoluokan navetasta. On tärkeää muistaa, että suurin osa maatalouden tulosta tulee yksiköistä, jotka ovat robottikokoluokkaa pienempiä.

Maaseudun voima ei ole taajamissa

Huomattava osa näiden suurten keskusten rahavirroista on läpivirtausrahaa ja vain pieni osa jää hyödyttämään paikkakuntaa. Tämän asian esille tuominen ei tarkoita näiden asioiden vastustamista, vaan sitä, että ei saa unohtaa paikallisen maaseudun tärkeyttä yhteiskunnalle ja maaseudun tuomia mahdollisuuksia näiden suurten toimijoiden ohessa.

Kuntien strategioissa elinkeinoelämän kehittäminen on hyvin perinteistä. Kuntaa ympäröivä maaseutu jää hyvin vähäiselle huomiolle.

On tavanomaista, että kunnat ulkoistavat elinkeinoelämän kehittämisen usein erilliselle yhtiölle. Yhtä tavanomaista on, että näiden yhtiöiden keskeinen tavoite on toimialueensa taajama-alueiden yritystoiminnan kehittäminen.

Kun tutustuu näiden yhtiöiden kehittämisohjelmiin, ei voi olla huomaamatta maaseudun painoarvon vähäisyyttä.

On ohjelmia, jotka on rakennettu ikään kuin asutuskeskuksia, taajamia ja kaupunkeja ympäröivää maaseutua ei olisikaan. On surullista, että pienet maaseutukunnat omissa strategioissaan sortuvat tähän keskittävään kasvukeskusajatteluun.

Suomalaisen maaseudun kuntien todellinen vahvuus ja resurssi eivät ole kuntataajamissa. Maaseudun kuntien vahvuus ja vetovoima sijaitsee taajamia ympäröivissä maaseutualueissa. Riittää, että tutustuu viimeisimpiin tutkimuksiin maaseudun vetovoimaisuudesta (Sitra).

Kuntien on oltava riittävän itsekkäitä

Kuntien tulee irtautua vallitsevasta asenneilmapiiristä, jossa vain keskittäminen, sektorit ja taajamat ovat menestymisen tae.

Kuntien tulee rohkeasti lähteä omassa strategiassaan rakentamaan kunnan elinkeinoelämää itsekkäästi, kunnan omista intresseistä, omista vahvuuksista ja omilla elinkeinojen osaajilla.

Tässä strategiassa täytyy toimialakohtaisesti pohtia sitä, miten kuntataajamien maaseutualueilla olevaa käyttökelpoista resurssia voisi hyödyntää kunnan elinkeinotoiminnassa.

Mitkä ovat ne todelliset markkina-arvot, joilla kuntaa voisi markkinoida ruuhka-alueille?

Miten kuntiin saadaan uusia yrittäjiä, uusia asukkaita muualta Suomesta tai ulkomailta?

Missä ovat suomalaisen maaseudun edunvalvojat, jos eivät maaseudun kuntien valtuustoissa?

RAUNO KUHA
Kirjoittaja on projektipäällikkö Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksessa Rovaniemellä.

Arvo omaishoidolle

Omaishoidon tilaa pohtinut sosiaali- ja terveysministeriön työryhmä luovutti loppuraporttinsa viime keskiviikkona. Työryhmä parantaisi omaishoitajien asemaa sekä lisäämällä hoitosopimuksia että yhdenmukaistamalla hoidon palkkioita.

Sopimukseen perustuvaa omaishoitajan tukea saa tällä hetkellä noin 40 500 suomalaista. Vuoteen 2020 mennessä sopimusten määrää kasvatettaisiin 60 000:een, mikä vaikuttaa varsin varovaiselta arviolta tarpeeseen verrattuna. Ymmärrys on kuitenkin oikeansuuntainen.

Perusarvoihin tietysti kuuluukin, että omaiset huolehtivat toisistaan. Moni tarjoaa apua myös muille lähimmäisilleen. Yhteiskunnan kuuluu kuitenkin osallistua vastuuseen, kun hoidon tarve muuttuu välttämättömäksi ja hoitotyö raskaaksi.

Lähes joka neljäs suomalainen tarjoaa hoitoa tai läheisapua omaiselleen. Usein kyse on ikääntyneen ja heikkokuntoisen puolison hoidosta, ja omaishoitaja on ikäihminen itsekin.

Omaishoito säästää vuosittain useita miljardeja euroja yhteiskunnan varoja. Omaishoitojärjestelmä maksaa kunnille nyt arviolta 450 miljoonaa euroa vuodessa. Säästö verrattuna muutoin järjestettyyn hoitoon nousee liki kahteen miljardiin.

Kukaan tuskin kiistää omaishoitajien työn arvoa. Vallalla on myös suuri yksimielisyys siitä, että yhteiskunnan pitäisi ja kannattaisi tukea tätä työtä nykyistä paremmin.

Omaishoitajien asema vaihtelee nykyisin liikaa kuntien välillä. Ikävä kyllä monissa kunnissa omaishoidon tuet ovat taas joutuneet säästökohteiksi ensimmäisten joukossa. Kunnissa luotetaan siihen, ettei lähimmäistä kuitenkaan jätetä heitteille.

Suomalaisten huoltosuhde heikkenee nopeasti vielä lähivuosina. Siksi omaishoitajien asemaan on pakko kiinnittää entistä suurempi huomio.

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

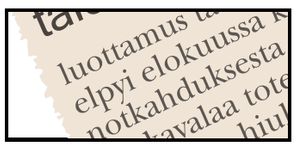

Liikaa salkkuja

Ilkka pohtii sairauslomalta palanneen keskustan puheenjohtajan ehdotusta vähentää ministerimäärää. Nykyinen salkkumäärä johtuu puolueiden suuresta määrästä.

”Puheenjohtaja Juha Sipilä pitää nykyistä ministerimäärää liian suurena. Ministereitä on nyt 19, mutta Sipilä pärjäisi tusinalla salkulla.

Sipilä laskisi ministerimäärää, kun hänen edeltäjänsä keskustan puheenjohtajana teki toisin: Matti Vanhanen nosti määrää pääministeriaikaan 20 henkeen. Tuolloin perustettiin esimerkiksi maahanmuutto- ja asuntoministerin tehtävät.

Nykyistä ministerimäärää selittää suoraan monen puolueen hallitus. Salkkujakoa on pitänyt sovitella kaikkien intressejä tyydyttäväksi. Sipilän ehdottama tusina salkkua jakautuisi sujuvasti, jos hallitus muodostettaisiin keskisuurten puolueiden kesken.”

Kotihoito kuntoon

Lapin Kansan mukaan poliitikkojen on aika lunastaa lupauksensa ja korjata omaishoidon ongelmat.

”Siinä, missä västäräkki on varma merkki lähestyvästä kesästä, poliitikkojen lupaukset omaishoidon ongelmien pikaisesta korjaamisesta on varma merkki lähestyvistä eduskuntavaaleista.

Päättäjät yli puoluerajojen ylistävät sosiaali- ja terveysministeriön työryhmän esitystä, jonka mukaan omaishoitajien palkkioita korotetaan ja yhtenäistetään sekä omaishoitajille taataan kuukausittaiset vapaapäivät.

Hallituksen pyrkimyksenä on siirtää vanhustenhoitoa yhä enemmän laitoksista koteihin. Tämä onnistuu vain omaishoitajien määrää nostamalla.

On syytä muistaa, että ikäihmisten osuus kasvaa koko ajan.

Unohtaa ei pidä sitäkään, että sama ilmiö koskee myös omaishoitajia, joista moni ponnistelee jo jaksamisensa ylärajoilla.

Vaalipuheiden aika on ohi. On korkein aika laittaa asiat kuntoon. Omaishoidon tukia on nostettava, omaishoitajille on taattava lakisääteiset vapaapäivät ja tukien maksaminen on siirrettävä kunnilta Kelalle.”

KOLUMNI: KATJA LAMMINEN

Miksi ökkömönkiäistä suojellaan?

Aika ajoin käy niin, että jonkin uhanalaisen lajin löytyminen estää hakkuut tai kaataa suunnitellun rakennusprojektin. Viitasammakko estää turpeennoston tai liito-orava tienrakennuksen.

Asia uutisoidaan kutakuinkin näin: Viitasammakko esti ihmiselle tärkeän hankkeen. Kyse on vain yhdestä direktiivilajista. EU pakottaa.

Jälleen kerran moni taivastelee, eivätkö yhteiskunnan tarpeet ohita yksittäistä halavasepikkää tai laikkujumia. Eihän kukaan edes huomaa, mönkiikö niitä jossain metsikössä vaiko ei. Poikkeuslupa tänne ja heti.

Usein uutisoinnista unohtuu asian tausta. Miksi yksittäinen laji on tärkeä?

Periaatteessa jokaisen eliölajin pitäisi olla itseisarvo. Sittisontiaisellakin on oikeus olla olemassa. Jos ajatus ei kuitenkaan kosketa, näkökulmaksi voi ottaa ihmisen hyötymisen.

Mikä tahansa laji voi osoittautua mittaamattoman tärkeäksi ihmiselle. Historian saatossa monesta eliölajista on saatu muun muassa lääkkeitä. Esimerkiksi bakteeritautien hoidon mullistanut penisilliini on peräisin homesienestä.

> **Sademetsässä voi hyvinkin asustaa lääke syöpään.**

katja.lamminen@maaseuduntulevaisuus.fi

Tuhotessamme lajeja kiihtyvällä tahdilla hävitämme mahdollisuuksia hyötyä niistä. Sademetsässä voi hyvinkin asustaa lääke syöpään, mutta emme ehdi löytää sitä ennen alueen lanaamista pelloiksi tai puuplantaaseiksi.

Vauhtia metsien hävittämiselle antaa tietenkin ihmisen holtiton lisääntyminen. Ruokittavia suita on jo yli seitsemän miljardia.

Akatemiaprofessori Ilkka Hanskin mukaan lajien sukupuuttonopeus maapallolla on kiihtynyt satoja kertoja nopeammaksi kuin luontainen sukupuuttonopeus. Tällä vauhdilla maapallon lajistosta kuolee sukupuuttoon kymmeniä prosentteja vuosisadan loppuun mennessä.

Kukaan ei tiedä, millaisia vaikutuksia sukupuuttoaallolla on elämän edellytyksiin maapallolla. Kun lajeja poistuu, ekosysteemien toiminta vinoutuu. Luonnosta tulee rikkinäinen instrumentti.

Tulee mieleen kertomus Maon ajan Kiinasta. Suuri johtaja kaikessa viisaudessaan käski hävittää pikkulinnut. Sen seurauksena tulivat heinäsirkat, jotka söivät sadon. En tiedä, onko tarina tosi, mutta se on hyvä esimerkki luonnon tasapainon järkkymisestä.

Emme me Suomessakaan osaa ennustaa, käynnistääkö merkityksettömältä tuntuvan limasienen häviäminen katastrofaalisen tapahtumaketjun.

Sitä paitsi lajin häviämisessä on kyse elinympäristön heikentymisestä, mikä puolestaan koskettaa useita lajeja.

Luonnon monimuotoisuudesta kannattaa ihan oikeasti kantaa huolta varsinkin, jos on tehnyt jälkikasvua tähän maailmaan. Pystyykö maapallo enää ruokkimaan ja lääkitsemään tulevia polvia, jos luonnon tasapaino järkkyy?

On naiivia luottaa teknologian kehitykseen, sillä niin kaikkivoipa ihminen ei ole, että se pystyisi luonnon prosesseja korvaamaan. Metsiä tarvitaan jatkossakin maapallon keuhkoiksi ja meriä ruoka-aitaksi.

Valtameret oireilevat jo isosti. Ylikalastus kierouttaa merten ekosysteemiä niin, että pian meillä on vain limaisia meduusoja kalastettavana.

Sukupuuttoaallon huomaa selkeimmin suurten nisäkkäiden ahdingosta. On epäselvää, onko meillä jokusen vuosikymmenen kuluttua enää tiikereitä tai norsuja. Suomessa vastaava tilanne saattaa olla saimaannorpalla tai jopa sudella.

Suomessa uhanalaisia lajeja on reippaasti yli parituhatta eli joka kymmenes laji. Vastuu niiden säilymisestä on meillä kaikilla. Siksi luonnon monimuotoisuuden suojelun kustannukset pitää sisällyttää muun muassa tuotteiden hintoihin ja verotukseen. Sen, joka pärjää ilman ravintoa ja energiaa, ei tarvitse maksaa.

Onneksi monimuotoisuuden köyhtymiseen on herätty. Suuri herääminen tapahtui vuonna 1992 Rion huippukokouksessa, jonka jälkeen kansakunnat ovat kokoontuneet yhteen säännöllisesti pohtimaan ilmasto- ja ympäristöasioita.

EU tavoittelee luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämistä vuoteen 2020 mennessä. Tavoite ei valitettavasti tule toteutumaan.

Jotta etenisimme edes oikeaan suuntaan, pitäisi kuluttajien, yritysten, järjestöjen ja päättäjien puhaltaa yhteen hiileen.

Loppujen lopuksi tavoite on kaikilla sama: Turvata elämän edellytykset maapallolla niin ihmiselle kuin muillekin lajeille.